

MURÂDÎ DİVANİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

A STUDY OF MURADÎ DİVAN

Glden Esra AYDOĞDU-Halil ÇEÇEN**

Z

Türk Dili ve Edebiyatı çalışmalarının büyük bir kısmı eski metinler üzerine yapılan araştırmalardan oluşmaktadır. Bu çalışmaların sıhhatli olması için de eski metinlerin doğru bir Şekilde okunarak aktarılması büyük önem arz etmektedir. Transkripsiyon çalışmalarında kelimelerin vezne, kafiyeye, edebî geleneğe, bağlama uygun nitelikte çevirisi yapılmalıdır. Bu eviri çalışmalarından biri de Sultan III. Murat'ın Divan'ıdır. Hem tarihte hem de Türk Edebiyatı'nda önemli bir yeri olan Sultan III. Murat, oldukça hacimli Divan sahibi hükümdar Şairdir. Murâdî Divanı zerine yapılacak çeşitli incelemelerin isabetli olabilmesi eserin aslına uygun bir Şekilde transkribe edilmesine bağlıdır.

Divan'ın tenkitli metni ile eski yazı nüshası karşılaştırıldığında okumada bazı aksaklıkların olduğu görülmüştür. İncelemede belirtilen kelimelerin bazen transkripsiyonunda bazen de okunmasında hatalar tespit edilmiştir. Yanlış aktarıldığı düşünülen bu sözcüklerin yazma metindeki orjinal hali ve tenkitli metindeki yeri beyit bütünlüğü bozulmadan verilmiştir. Söz konusu yanlışların klasik edebiyatın anlam dünyasına uygun Şekilde düzeltilmesine gayret edilmiştir. Bu çalışmanın amacı yanlış okunduğu düşünülen kelimeleri düzeltmeye çalışmak, Divan'ın sağlam bir zeminde incelenmesine imkan kılmaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı, Muradî Divanı, tenkitli metin, okuma hataları, düzeltme.

* Bu makale 06.04.2022 tarihinde dergimize gönderilmiş; 07.04.2022 tarihinde hakemlere gönderilme işlemi gerçekleştirilmiş; 22.07.2022 tarihinde hakem raporlarının değerlendirilmesi sonucu yayın listesine dâhil edilmiştir.

Makaleye atf Őekli; Glden Esra Aydoğdu-Halil een, Murâdî Divanı zerine Bir Değerlendirme, *Karabük Türkoloji Dergisi*, Cilt/Sayı: 5-1 (2022), Karabük 2022, s. 79-94.

ISSN 2667-7253/e-ISSN 2687-3885, DOI:

** Doktora ğrencisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, guldenesral@gmail.com orcid no: 0000-0001-8986-9674

Prof. Dr., Dicle niversitesi, halilcecen060@gmail.com orcid no: 0000-0002-3571-4092

ABSTRACT

A large number of the studies on Turkish Literature comprise the researches on ancient texts. It is of utmost importance for the validity of studies to read and convey ancient texts accurately. In transcription studies, words must be translated in a way apt for metre, rhyme, conventions, and context. One such translation study is that of the Divan of Murad. Murat III, who has an important place in both history and literature, is a ruler poet having a Divan with a big volume. The accuracy of the future studies on Muradi Divan relies on transcribing the work faithfully. A comparison between the Divan's edition with critique and the copy of its old script reveals the presence of some errors in the reading of the text.

In the handwritten text, the original version of these words which are thought to be transferred wrong, and their place in the text are given without breaking the integrity of the couplet. An effort is given in order to correct to the aforementioned errors according to classical literature. This study aims to correct the words which are considered having been misread and to lay a solid ground for the reading and analysis of the Divan.

Keywords: Turkish Language, Muradi Divan, Edition critique, Reading errors, Revision

GİRİŞ

Türk edebiyatı İslamiyet öncesi dönemden günümüze kadar uzanan çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Bilinen ilk yazılı ürün Orhun Kitabeleri'nden günümüze kadar birçok alfabe kullanılmıştır.¹ İslamî dönem edebî eserleri ise Arap alfabesiyle yazılmıştır. Harf inkılabından sonra Arap alfabesiyle yazılan bu edebî eserlerin Latin alfabesine çeviri çalışmaları başlamıştır. Ali Nihat Tarlan'ın Hayâlî Bey, Fuzûlî, Necatî Bey, Ahmet Paşa, Zatî divanları üzerine hazırladığı tenkitli metin neşirleri, divan edebiyatı alanında yapılmış önemli ve ilk çalışmalar arasında yer almaktadır.² Çeviri ya da tenkitli metin çalışmaları günümüzde de devam etmekte toplumumuzun kendi edebî değerlerini tanımaya hizmet etmektedir. Bu transkripsiyon incelemeleri kültür mirasımızın gelecek kuşaklara aktarımında mühim bir rol oynamaktadır. Geçmişle günümüz arasında kurulan bu köprüünün sağlam temellere dayalı olması; kelimelerin doğru okunması gerekmektedir.

¹ Osman Horata ve Mustafa İsen, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara 2015, s. 73-74.

² Günay Kut, "Ali Nihad Tarlan", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011, s. 108-110.

Sözcüklerin vezne, kafiyeye, imlâyâ, edebî geleneğe, bağlama, klasik edebiyatın anlam dünyasına uygun nitelikte çevirisi yapılmalıdır. Edebî eser üzerinde yapılacak çeşitli incelemelerin isabetli olması ve gelecek nesillerin bu edebî eserleri doğru anlaması ancak aslına uygun şekilde yapılmış çevirilerle mümkündür.

Okurken gözden kaçmış kelimeler, beyitler, sonradan bulunan nüshalar veya orijinal metne uymayan okumalar muhakkak düzeltilmesi, yeniden değerlendirilmesi gereken hususlardır. Bu yönde Türk Edebiyatı'nda çeşitli çalışmalar mevcuttur: Günay Kut'un Metin Tespitinde Birinci Aşama: Vezin ve Anlam³, Mertol Tulum'un Tarihi Metin Çalışmalarında Usûl / Menakübü'l Kudsiyye Üzerine Bir Deneme⁴, M. Ali Tanyeri'nin Divanlar Üstüne Eleştiriler⁵, Fatih Köksal'ın İbni Kemal Divanı'nın Neşri Üzerine Tespitler⁶, Tunca Kortantamer'in Genç Edebiyat Araştırmacısının Yanlışları⁷, Mustafa Uğurlu Arslan'ın Klasik Türk Edebiyatında Metin Neşrinin Neşri Üzerine Nedensel Bir Yaklaşım⁸, isimli incelemeler bu yönde hazırlanmış araştırmalardan bazılarıdır.

Bu tashih nitelikli çalışmaların sayısı giderek artmaktadır. Biz de Sultan III. Murat Divanı'nın Bağlamalı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü çalışmamız sürecinde Muradî Divanı'nın tenkitli metninde klasik şiirin anlam dünyasına uymayan bazı kelimelerle karşılaştık. Bu sözcükleri Divan'ın mevcut sekiz nüshasında inceledik. Bahsi geçen kelimeler tüm nüshalarda aynı şekilde yazılmıştı, nüshalarda bu kelimelerin yazımına yönelik ittifak vardı. İmlâ, vezin ve anlam değerlendirmeleri neticesinde sözcüklerin hatalı okunduğu kanaatine vardık. Araştırmacının 1985 yılında hazırlanan doktora tezindeki bu yanlış okumalar, 2015 senesinde Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları'na basılan Muradî Divanı eserinde de aynen mevcuttu. Sözcüklerin okunmasına yönelik bu değerlendirme çalışmamızın amacı şahsi hataları ön plana çıkarmak değil tenkitli metnin aslına en uygun şekilde olmasına katkı sunmaktır.

³ Günay Kut, "Metin Tespitinde Birinci Aşama: Vezin ve Anlam", *İlmî Araştırmalar Dergisi*, C.0, S.8. <https://dergipark.org.tr/pub/fsmiadeti/issue/6485/85826>

⁴ Mertol Tulum, *Tarihi Metin Çalışmalarında Usûl / Menakübü'l Kudsiyye Üzerine Bir Deneme*, İstanbul 2000.

⁵ M. Ali Tanyeri, *Divanlar Üstüne Eleştiriler*, İstanbul 2005.

⁶ Fatih Köksal, "İbni Kemal Divanı'nın Neşri Üzerine Tespitler", *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 2008, 145-180. <https://dergipark.org.tr/pub/tubar/issue/16964/177164> 04.04.2022 23.17

⁷ Tunca Kortantamer, "Genç Edebiyat Araştırmacısının Yanlışları", *Türklük Araştırmaları Dergisi* C.7, İstanbul.

⁸ Mustafa Uğurlu Arslan, "Klasik Türk Edebiyatında Metin Neşrinin Neşri Üzerine Nedensel Bir Yaklaşım", *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.10, S. 21.

MURADÎ DİVANİ ve OKUMA HATALARI

Hem tarihte hem de Türk Edebiyatı'nda önemli bir yeri olan Sultan III. Murat, oldukça hacimli Divan sahibi hükümdar şairdir. Divan'da 1565 gazel, 1 muhammes, 48 mesnevi, 38 kıt'a, 47 müfret bulunmaktadır. Şair, Osmanlı hanedanı içerisinde Muhibbî Divanı'ndan sonra yazılmış en hacimli Divan'a sahiptir.⁹ Murâdî Divanı 8398 beyitten müteşekkildir.¹⁰

Sultan Üçüncü Murad (Murâdî) Hayatı, Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni isimli doktora çalışmasında tespit edilen hatalı okumalar vezin, eski yazı metni, tenkitli metin ve düzeltilmiş metin şeklinde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Mevcut sekiz nüsha içerisinde hareketli olması sebebiyle Ayasofya nüshasından örnek gösterilmiştir.¹¹ 71, 1021, 1220 numaralı gazeller ise Ayasofya nüshasında bulunmadığından dolayı Revan nüshasından alınmıştır.¹²

Divan'ın tenkitli metninde yanlış okunduğu düşünülen kelimeler şunlardır:

71 numaralı gazel 4. beyit “nubb izcâ”

Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün

Tenkitli metin:

Levâzım gerçi hâzırdur نَأَمًا ruhsatı elzem
Bu rüşen olmasa bârân nebât olmaya nubb izcâ

Düzeltilmiş metin:

Levâzım gerçi hazır dur fe-emmâ ruhsatı elzem
Bu rüşen olmasa bârân nebât olmaya nubb ez-câ

⁹ Ahmet Kırkılcı, *Muradî Divanı*, İstanbul 2015, s. 58.

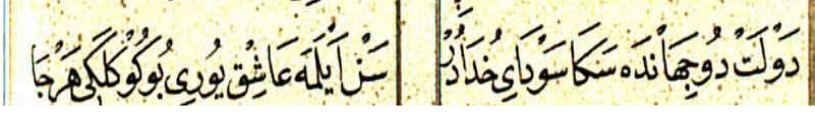
¹⁰ Ahmet Kırkılcı, *Sultan Üçüncü Murad (Murâdî) Hayatı, Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi (Doktora Tezi), Erzurum 1985, s. 371.

¹¹ Sultan III. Murad, *Muradî Divanı*, İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, No: 3972.

¹² Sultan III. Murad, *Muradî Divanı*, İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi – Türkçe Yazmaları Koleksiyonu, No: R. 740.

79 numaralı gazel 6. beyit “eyeleme”

Mef û lü / Me fâ î lü / Me fâ î lü / Fe û lün

Tenkitli metin:

Devlet ü cihânda saña sevdâ-yı Hudâdur
Sen eyelene ‘âşık yürî bu gönlüni her câ

Düzeltilmiş metin:

Devlet dü cihânda sana sevdâ-yı Hudâdur
Sen eyleme âşık yürî bu gönlüni her câ

209 numaralı gazel 3. beyit “bî-melâlet”

Mef û lü / Me fâ î lün / Fe û lün

Tenkitli metin:

Cân virüp alursañ ‘ışkı şatun Ersin dü cihânda bi-melâlet

Düzeltilmiş metin:

Cân virüp alursan ışı şatun
Ersin dü cihânda bî-melâmet

256 numaralı gazel 2. beyit “almaya”

Müf te i lün / Me fâ i lün / Müf te i lün / Me fâ i lün

Tenkitli metin:

‘Arşa bakarsa dîde-i seyr ide nur-ı na’lümüz
Tâb ura vech-i arza ol almaya nûrına ‘aded

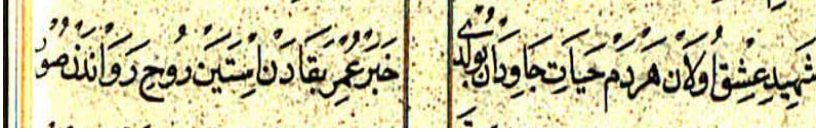
Düzeltilmiş metin:

Arşa bakarsa dîde-i seyr ide nur-ı na’lümüz

Tâb ura vech-i arza ol olmaya nûrına aded

312 numaralı gazel 3. beyit “hayâl-i câvidân”

Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün

Tenkitli metin:

Şehîd-i ‘ışk olan her den hayâl-i câvidân buldı
Haber ‘ömr-i beğâdan isteyen rûh-ı revândan sor

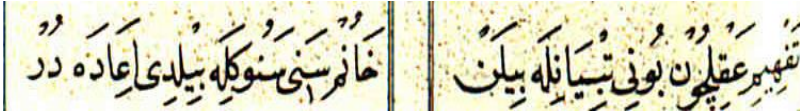
Düzeltilmiş metin:

Şehîd-i ışk olan her dem hayât-i câvidân buldı

Haber ömr-i beğâdan isteyen rûh-ı revândan sor

463 numaralı gazel 4. beyit “ben”

Mef û lü / Fâ i lâ tü / Me fâ î lü / Fâ i lün

Tenkitli metin:

Tefhîm-i ‘akl için bunu tıbyân ile ben
Hânım seni senün ile bildi i’ âdedür

Düzeltilmiş metin:

Tefhîm-i akl için bunı tıbyân ile bilen
Hânüm seni senün ile bildi îâdedür

556 numaralı gazel 3. beyit “‘ayn-ı gaynı”

Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lün

Tenkitli metin:

‘Ayn-ı gaynı bulmağ için gâyib olduk ârâdan
Anuñ icündür sıfat esmâ bizüm hem-hânemüz

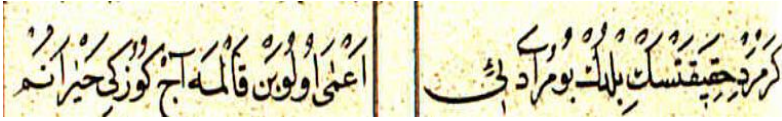
Düzeltilmiş metin:

Ayn-ı gaybı bulmağ için gâip olduk ârâdan

Onun içündür sıfat esmâ bizüm hem-hânemüz

943 numaralı gazel 5. beyit “ammâ”

Mef û lü / Me fâ î lün / Mef û lü / Me fâ î lün

Tenkitli metin:

Ger merd-i haqîkatsen bildün bu MURÂDİyi
Ammâ oluben kalma aç gözünü hayrânüm

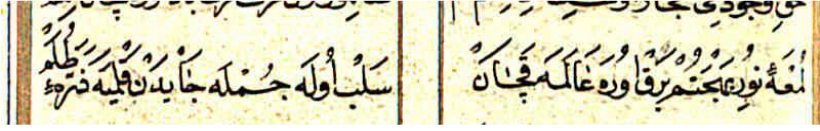
Düzeltilmiş metin:

Ger merd-i haqîkatsen bildün bu *Murâdîyi*

A'mâ oluben kalma aç gözünü hayrânüm

950 numaralı gazel 2. beyit “kılmaya”

Müf te i lün / Me fâ i lün / Müf te i lün / Me fâ i lün

Tenkitli metin:

Lem⁶ a-i nūr-ı behcetüm berk ura ⁶aleme kaçan
Selb ola cümle cāydan kılmaya zerre-i zulem

Düzeltilmiş metin:

Lem⁶ a-i nūr-ı behcetüm berk ura âleme kaçan
Selb ola cümle cāydan kalmaya zerre-i zulem

1021 numaralı gazel 4. beyit “muhâccim”

Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün / Me fâ î lün /

Tenkitli metin:

Yiter hayrân u ser-gerdân kamu emvât-ı ser-gerdân
Muhâccim diyü her zerre cevâb ider türâbından

Düzeltilmiş metin:

Yiter hayrân u sergerdân kamu emvât-ı ser-gerdân
Muhibbüm diyü her zerre cevâp ider türâbından

1077 numaralı gazel 1. beyit “deyrine”

Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lün

Tenkitli metin:

Hürmet-i deyrîmedür mâbeyni efzal gösteren
 Cîlm ü fazl ile kemâlâtında ekmel gösteren

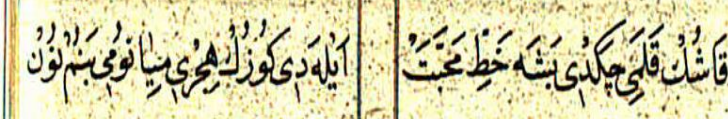
Düzeltilmiş metin:

Hürmet-i dîrînedür mâbeyni efzal gösteren

İlm ü fazl ile kemâlâtında ekmel gösteren

1129 numaralı gazel 2. beyit “nûr”

Mef û lü / Me fâ î lü / Me fâ î lü / Fe û lün

Tenkitli metin:

Kaşun kalemî çekdi başa hatt-ı maḥabbet
 Eyledi gözün hicri miyânımı benüm nûr

Düzeltilmiş metin:

Kaşun kalemî çekdi başa hatt-ı muḥabbet

Eyledi gözün hicri miyânımı benüm nûn

1103 numaralı gazel 2. beyit “yâbından”

Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lün

Tenkitli metin:

Kalbün İbrâhîmî çün suhf-ı maḥabbet okudı
 İsmi buldı Halîl olmış anuñ yâbından

Düzeltilmiş metin:

Kalbün İbrâhîmi çün suhf-ı mahabbet okudı

İsmi buldı Halîl olmuş anun bâbından

1142 numaralı gazel 5. beyit “koşan”

Me fâ i lün / Fe i lâ tün / Me fâ i lün / Fe i lün

Tenkitli metin:

İşit kelâm-ı MURADÎ ziyân kılmayasın

Koşan miyânuna muhkem mahabbetin kemerin

Düzeltilmiş metin:

İşit kelâm-ı *Murâdî* ziyân kılmayasın

Kuşan miyânına muhkem mahabbetin kemerin

1220 numaralı gazel 3. beyit “hâ-i dâd”

Fe i lâ tün / Me fâ i lün / Fe i lün

Tenkitli metin:

Hâ-i dâd oldı zâhir oldı hû

Yirini bildi asl-ı himmetde

Düzeltilmiş metin:

Hâ-i vâv oldı zâhir oldı hû

Yirini bildi asl-ı himmetde

1239 numaralı gazel birinci beyit “araşgıl”

Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lâ tün / Fâ i lün

Tenkitli metin:

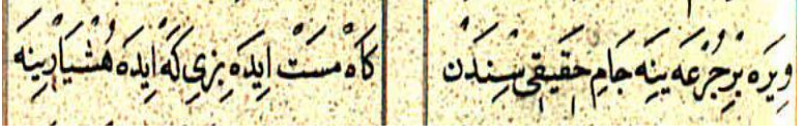
Cümle erkân oldı pāye çünki rükn-i evvele
Evvel ü âhir çü menzildür araşgıl menzile

Düzeltilmiş metin:

Cümle erkân oldı pāye çünkü rükn-i evvele
Evvel ü âhir çü menzildür erişgil menzile

1333 numaralı gazel 4. beyit “bizi ki”

Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lün

Tenkitli metin:

Vire bir cür^a a yine cām-ı hakikîsinden
Gâh mest ide bizi ki ide hüşyârına

Düzeltilmiş metin:

Vire bir cür^a a yine cām-ı hakîkîsinden
Gâh mest ide bizi geh ide hüşyârına

1338 numaralı gazel 4. beyit “bu riyâ”

Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lâ tün / Fe i lün

Tenkitli metin:

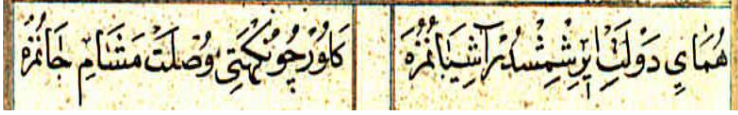
Merhamet saña kalupdur kıl inâyet nazarın
Bu riyâ gibi olupdur bederiün sad-pâre

Düzeltilmiş metin:

Merhamet sana kalupdur kıl inâyet nazarın
Bûriyâ gibi olupdur bedenüm sad-pâre

1377 numaralı gazel 1. beyit “aş yanumuza”

Me fâ i lün / Fe i lâ tün / Me fâ i lün / Fe i lün

Tenkitli metin:

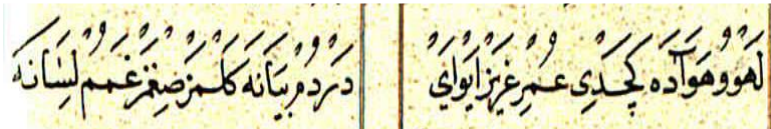
Hünâ-yı devlet irişmişdür âş yanumuza
Gelür çü nühket-i vuslat meşâm-ı cânumuza

Düzeltilmiş metin:

Hümâ-yı devlet irişmişdür âşiyânumuza
Gelür çü nühket-i vuslat meşâm-ı cânumuza

1397 numaralı gazel 3. beyit “levh”

Mef û lü / Fâ i lâ tün / Mef û lü / Fâ i lâ tün

Tenkitli metin:

Levh ü havâda geçdi önr-i aziz ey vâ
Derdür beyâna gelmez şignaz garun lisâna

Düzeltilmiş metin:

Lehv ü havâda geçdi ömr-i azîz ey vây

Derdüm beyâna gelmez sığmaz gamum lisâna

1402 numaralı gazel 4. beyit “kazâdur”

Mef û lü / Fâ i lâ tün / Mef û lü / Fâ i lâ tün

Tenkitli metin:

‘İlm oldı kâbiliyyet pes muktezâ kazâdur

Hâ’il ola mı nesne kalb ola çün zedûde

Düzeltilmiş metin:

İlm oldı kâbiliyyet pes muktezâ kazâda

Hâil ola mı nesne kalb ola çün zedûde

1424 numaralı gazel 2. beyit “cemâl-i külden”

Me fâ î lün / Me fâ î lün / Fe û lün

Tenkitli metin:

Cemâl-i külden almışdur haber çün . Anun için tâb urur dilden zebâna

Düzeltilmiş metin:

Cemâl-i gülden almışdur haber çün

Anun için tâb urur dilden zebâna

Okuma hatası olduğu düşünülen bu kelimelerin dışında kelime sonlarında yer alan “ç” sesinin “c”, “p” sesinin “b” şeklinde yazıldığı çoğunlukla görülmektedir.

Ey cihân-ı bî-bekāya mā'îl olan bî-hıred
Saña kalıcı 'ameldür gayrı fānî cümle heb

(131 numaralı gazel 4. beyit "heb")

Çün 'atā-yı bî-nihāyetdür seniñ şānuñda cūd
Kāsım oldı senden oldı cümleten maksūm heb

(132 numaralı gazel 2. beyit "heb")

Bahr-ı a'zamdur MURĀDĪ her yaña keffin saçar
Neylesün nā-ehle keşf itmek olur esrār güc

(219 numaralı gazelin 5. beyti "güc")

Seni saña gerek ise seni sen eyle hemān
Özini bilmeyenün tırnağıl yanından kac

Mukaddimātı bilürsen mukaddimāt ile gör
Eger muhîṭ isen ol ebr-i huşke yağmur sac

(224 numaralı gazelin 2. 3.beyitleri "kac, sac")

Metinde altta nokta bulunması gereken "tı", "kaf", "ha" "sad" harfinin noktasız, uzun ünlülerin kısa; "zel", "dad", "nazal n" harflerinin transkripsiyonsuz yer aldığı zaman zaman görülmektedir. Transkripsiyondaki hatalar bazen anlam bozukluğuna sebep olmaktadır. Örneğin yüzdeki ben anlamına gelen "hâl", yüz sayısı anlamındaki "sad" kelimelerinin transkripsiyonundaki yanlışlar anlamı değiştirmiştir.

Kālib-ı fersūdeye cān-bahş olupdur bu kelām
Ey MURĀDĪ hazret-i Hāk zihnüne virsün ziyād

(249 numaralı gazel 5. beyit)

Güş-ı hūşa ki MURĀDun kelimātın alasin
Göresin hernatağında nice bin def'ada sūd

(254 numaralı gazel 5. beyit)

Kim diye yâr fürkatine sed hezâr âña
Ol taş bağırlı oldu hacerden dahi eşed

(265 numaralı gazel 4. beyit)

Gel MURÂDÎ'nün kelâmın dinle gûş-ı cân ile
Söyledükce sen feminden herk uran envârı gör

(341 numaralı gazel 5. beyit)

Eğer görse yañağı hâlini olmazdı kâni' ol
Münâsib girü ol hâla ruhı üzre bir al ister

(318 numaralı gazel 3. beyit)

SONUÇ

Divan'ın tenkitli metninde Klasik Türk Edebiyatının muhteva yapısına uygun düşmeyen 21 kelime tespit edilmiştir. Bu sözcükler Muradî Divanı'nın sekiz nüshasında aynı imlâyla yazılmıştır fakat araştırmacı tarafından imlâyı uygun okunmamıştır. Tenkitli divanın daha sonra yayınlanan baskılarında da belirtilen hatalar varlığını korumuştur. Divan'ın aslına uygun şekilde okunmasına katkı sunmak amacıyla okuma hataları Divan Edebiyatı'nın anlam dünyasına, vezne, imlâyı uygun şekilde düzeltilmeye çalışılmıştır. Tenkitli metinde bazı kelimelerin ise doğru okunduğu fakat sözcüklerde yanlış transkripsiyon işaretlerinin kullanıldığı ya da transkripsiyon işaretlerinin kullanılmadığı belirlenmiştir. Bu durumun kelimelerin anlamlandırılmasını ciddi şekilde etkilediği örnekler üzerinde gösterilmiştir.

Eserin oldukça hacimli olması, beraberinde bazı hataları getirmiş olabilir ancak bu kültürel mirasımızın gelecek nesillerce doğru anlaşılması, üzerinde disiplinli araştırmaların yapılabilmesi sağlam kurulmuş, aslına uygun metinlere bağlıdır. Divan'ın tenkitli metni okunurken maddelenen bu hususlar değerlendirilirse daha sağlam çalışmaların yapılabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Mustafa UĞurlu, “Klasik Türk Edebiyatında Metin Neşrinin Neşri zerine Nedensel Bir Yaklaşım”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.10, S. 21.
- HORATA, Osman ve İSEN, Mustafa , *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara 2015, s. 73-74.
- KIRKKILIÇ, Ahmet, *Muradi Divanı*, İstanbul 2015, s. 58.
- KIRKKILIÇ, Ahmet, *Sultan çnc Murad (Murâdi) Hayatı, Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi (Yayınlanmış Doktora Tezi), Erzurum 1985, s. 371.
- KÖKSAL, Fatih, “İbni Kemal Divanı'nın Neşri zerine Tespitler”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16964/177164_04.04.2022_23.17
- KUT, Günay “Ali Nihad Tarlan”, *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011, s. 108-110.
- KUT, Günay “Metin Tespitinde Birinci Aşama: Vezin ve Anlam”, *İlmî Araştırmalar Dergisi*, C.0, S.8. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fsmiadeti/issue/6485/85826>
- Sultan III. Murad, *Muradi Divanı*, İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, No: 3972.
- Sultan III. Murad, *Muradi Divanı*, İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi – Türkçe Yazmaları Koleksiyonu, No: R. 740.
- TANYERİ, M. Ali, *Divanlar stne Eleştiriler*, İstanbul 2005.
- TULUM, Mertol, *Tarihi Metin Çalışmalarında Usl / Menakib'l Kudsiyye zerine Bir Deneme*, İstanbul 2000.
- TUNCA, Kortantamer, “Genç Edebiyat Araştırmacısının Yanlışları”, *Türklük Araştırmaları Dergisi* C.7, İstanbul.